

**УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ
ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ**

**ДЕРЖАВНА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ІМ. М. ОСТРОВСЬКОГО**

**К А Л Е Н Д А Р
ЗНАМЕННИХ І ПАМ'ЯТНИХ ДАТ
ХМЕЛЬНИЧЧИНИ
НА 1998 РІК**

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ
ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

ДЕРЖАВНА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ім. М. ОСТРОВСЬКОГО

КАЛЕНДАР
ЗНАМЕННИХ І ПАМ'ЯТНИХ ДАТ
ХМЕЛЬНИЧЧИНИ
НА 1998 РІК

Хмельницький
1997

ПЕРЕДМОВА

«Календарі знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини» видаються Хмельницькою обласною науковою бібліотекою ім. М. Островського з 1966 року. Мета їх — надати бібліотекарям, читачам, усім, хто цікавиться краєзнавством, довідковий матеріал про важливі події в історії області, ювілеї уродженців краю та видатних діячів, які життєво та творчо пов'язані з Хмельниччиною.

Пропонований випуск відкривається хронологічним переліком основних знаменних і пам'ятних дат 1998 року. Деякі з них супроводжуються текстовими довідками та бібліографічними списками літератури. Такі дати позначені у переліку зірочками (*).

У бібліографічних списках література групується у логічній послідовності. Іноді, за браком матеріалу, до них включено джерела, які відсутні в нашій бібліотеці.

Радимо використовувати показник для відзначення ювілейних і пам'ятних дат, вшанування видатних земляків Подільського краю.

Видання завершують методичні поради, покликані допомогти бібліотечним працівникам у відзначенні знаменних та пам'ятних дат Хмельниччини 1998 року.

У разі відсутності потрібної літератури у Вашій бібліотеці замовляйте її по МБА.

Відбір літератури до показника завершено у серпні 1997 року.

Висловлюємо щирі подяку досліднику-літературознавцю Поділля, члену Спілки журналістів України В. П. Мацьку за допомогу у підготовці видання.

Складач:

С. МИХАЙЛОВА

Редактор:

Н. СИНИЦЯ

Відповідальна за випуск:

С. КАРВАН

ЗНАМЕННІ ТА ПАМ'ЯТНІ ДАТИ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ НА 1998 РІК

- 2 СІЧНЯ — 60 років з часу трагічної загибелі у Кам'янці-Подільському від рук енкаведистів М. А. Косака (1874—1938) — композитора, педагога.
- 3 СІЧНЯ — 85 років від дня народження Н. С. Рибак (1913—1978) — українського письменника. У 20-х роках жив і працював у Шепетівці.
- 3 СІЧНЯ — 110 років від дня народження М. П. Вікула (1888—1935) — вченого, громадського діяча. Дитячі роки пройшли у Кам'янці-Подільському, був доцентом хімії Кам'янець-Подільського державного університету (1918—1920), професором Подєбрадської сільгоспакадемії.
- 3 СІЧНЯ — 160 років з часу виходу першого номера щотижневика «Подольские губернские ведомости».
- 4 СІЧНЯ — 20 років з дня смерті В. Т. Михайличенка (1936—1978) — поета-шістидесятника. У 1969—1970 рр. працював завідувачим відділом Хмельницької районної газети «Прибузька зоря».
- 5 СІЧНЯ — 55 років від дня народження М. І. Красуцького — публіциста, члена Співки журналістів України, редактора газети «Край Кам'янецький», лауреата республіканської премії ім. Я. Галана, обласної ім. М. Годованця. Народився в с. Воскодавинці Красилівського р-ну.
- 5 СІЧНЯ — 75 років від дня народження Д. С. Чайковського — заслуженого артиста України. В 1954—1968 рр. працював головним режисером Хмельницького обласного музично-драматичного театру ім. Г. І. Петровського.
- 6 СІЧНЯ — 100 років від дня народження В. М. Сосюри (1898—1965) — українського поета. У період громадянської війни пройшов бойовими шляхами подільської землі. Зупинявся у Проскуріві, де стояла військова частина УНР, в якій служив поет. Про цей період Сосюра описує в автобіографічному романі «Третя рота» (1988).

9 СІЧНЯ — 90 років з дня смерті А. Гольдфадена (1840—1908) — єврейського поета і драматурга, композитора, режисера, актора, уродженця м. Старокосянтинова. Помер у Нью-Йорку.

15 СІЧНЯ — 80 років від дня народження І. М. Поліщука (1918—1943) — Героя Радянського Союзу. Народився в с. Ленківці Шепетівського р-ну.

20 СІЧНЯ — 60 років з часу смерті В. М. Гагенмейстера (1887—1935) — українського художника-графіка, мистецтвознавця, етнографа Поділля, видавця, педагога, члена Подільського історико-археологічного товариства, Кам'янець-Подільського наукового при УАН товариства. У 1916—1933 рр. був директором Кам'янець-Подільської художньої школи.

20 СІЧНЯ — 80 років від дня народження О. К. Коробчука (1918—1944) — Героя Радянського Союзу. Народився в с. Ружа Чемеровецького р-ну.

30 СІЧНЯ — 80 років від дня народження П. Г. Богача (1918—1981) — українського фізіолога і біофізика, академіка АН України. Народився в с. Соколівка Ярмолинського р-ну.

СІЧЕНЬ — 125 років з часу відкриття станції Шепетівка Південно-західної залізниці.

СІЧЕНЬ — 580 років з часу першої згадки про с. Гриців Шепетівського р-ну.

СІЧЕНЬ — 610 років з часу першої літописної згадки про села Бучая Новоушицького, Студеницю і Теремківці Кам'янець-Подільського р-нів.

5 ЛЮТОГО — 95 років від дня народження Миколи Чирського (1903—1942) — українського поета, артиста, драматурга. Народився і помер у Кам'янці-Подільському.

9 ЛЮТОГО* — 70 років з часу виходу першого номера молодіжної газети «Ровесник».

9 ЛЮТОГО — 115 років від дня народження Григорія Нашого (Григорієва Н. Я.; 1883—1953) — політичного і громадського діяча. Під час громадянської війни жив у Кам'янці-Подільському, брав активну участь в діяльності Подільської «Просвіти» (1918—1920).

- 10 ЛЮТОГО* — 80 років з часу виходу першого номера газети «Подільські вісті».
- 12 ЛЮТОГО — 75 років від дня народження К. І. Терещука (1923—1986) — історика-краєзнавця. Народився в с. Губин Старокостянтинівського р-ну.
- 24 ЛЮТОГО — 70 років від дня народження Г. І. Петровської — української письменниці-перекладачки, працювала редактором видавництва «Дніпро». Народився в с. Варварівка Дунаєвецького р-ну.
- ЛЮТИЙ — 490 років з часу першої історичної згадки про с. Білогородка Ізяславського р-ну.
- ЛЮТИЙ — 570 років з часу першої згадки про с. Княгинин Кам'янець-Подільського р-ну.
- 3 БЕРЕЗНЯ — 75 років від дня народження С. С. Оліевича — краєзнавця Хмельниччини.
- 6 БЕРЕЗНЯ — 80 років від дня народження П. С. Стрілецького (1918—1973) — Героя Радянського Союзу. Народився в с. Криничне Деражнянського р-ну.
- 8 БЕРЕЗНЯ — 90 років з часу смерті В. Б. Антоновича (1834—1908) — видатного українського історика, археографа, археолога, етнографа, професора, члена-кореспондента Рос. АН, почесного члена Подільського історико-археологічного товариства.
- 13 БЕРЕЗНЯ — 60 років від дня народження В. А. Новака — художника в галузі станкового живопису та графіки. Народився в м. Хмельницькому.
- 23 БЕРЕЗНЯ — 55 років з часу трагічної загибелі у м. Грубешові (Польща) Я. В. Гальчевського (1894—1943) — активного учасника визвольних змагань, командира армії УНР, командира усіх повстанських збройних сил Правобережної України (1920—1925). Учителював у селі Сахни Летичівського р-ну, звідси розпочав широку визвольну боротьбу.
- 29 БЕРЕЗНЯ — 100 років від дня народження І. В. Дубинського (1898—1989) — російського письменника, життяво та творчо пов'язаного з Поділлям.
- БЕРЕЗЕНЬ — 430 років, з часу першої історичної згадки про село Глядки Волочиського р-ну.

БЕРЕЗЕНЬ — 460 років з часу першої документальної згадки про села Попівці Летичівського р-ну та Шелехове Деражнянського р-ну.

БЕРЕЗЕНЬ — 595 років з часу першої згадки про м. Дунаївці.

БЕРЕЗЕНЬ — 850 років тому Київський князь Ізяслав Мстиславович передав Меджибізький уділ Ростиславу Юр'євичу — синові суздальського князя Юрія Долгорукого.

4 КВІТНЯ — 95 років від дня народження О. І. Кисельова (1903—1967) — українського літературознавця, перекладача, письменника, доктора філологічних наук. Народився в с. Сатанівка Городоцького р-ну.

5 КВІТНЯ — 75 років від дня народження П. І. Свідера — українського літературознавця, доктора філологічних наук, викладача Кам'янець-Подільського педагогічного інституту. Народився у с. Хроптова Чемеровецького р-ну.

6 КВІТНЯ — 90 років від дня народження М. І. Франкфурта — доктора медичних наук, професора. Народився в м. Сатанові Городоцького р-ну.

7 КВІТНЯ — 70 років від дня народження С. П. Пилявського — прозаїка-гумориста. Народився на Вінниччині, проживає у м. Хмельницькому з 1944 р.

10 КВІТНЯ — 100 років від дня народження першого Патріарха Української автокефальної православної церкви Мстислава (Скрипника Степана Івановича). Як старшина армії УНР (1918—1919) був у Кам'янці-Подільському. Вдруге побував на Хмельниччині у квітні 1991 року як першоієрарх церкви. 9 червня 1991 року у м. Волочиську освятив камінь під будівництво церкви.

11 КВІТНЯ — 50 років від дня народження Л. К. Власенко — заслуженої артистки України. Працює в музично-драматичному театрі ім. Г. І. Петровського з 1969 року.

12 КВІТНЯ — 70 років від дня народження Ю. І. Химича — архітектора і художника. Народився в Кам'янці-Подільському.

20 КВІТНЯ — 95 років від дня народження Г. Д. Шкурупія (1903—1937) — поета, прозаїка. Після революції жив у Кам'янці-Подільському. Був незаконно репресований.

КВІТЕНЬ — 80 років від дня народження М. К. Гончаренка (1918—1943) — Героя Радянського Союзу. Народився в м. Полонному.

КВІТЕНЬ — 360 років з часу першої історичної згадки про с. Демшин Кам'янець-Подільського р-ну.

КВІТЕНЬ — 440 років з часу першої документальної згадки про с. Розсохувата Летичівського р-ну.

1 ТРАВНЯ — 50 років від дня народження М. О. Балеми — народного артиста України. Народився в с. Жиленці Ярмолинецького р-ну.

2 ТРАВНЯ — 60 років від дня народження О. С. Ванжули — поетеси. З 1980 року проживає у Хмельницькому.

2 ТРАВНЯ — 75 років від дня народження С. С. Дайчма-на — публіциста, уродженця м. Дунаївці.

4 ТРАВНЯ — 110 років від дня народження М. О. Грінченка (1888—1942) — українського музикознавця і фольклориста, заслуженого діяча мистецтв України. В 1920 р. — закінчив Кам'янець-Подільський Державний український університет. У 1920—1924 рр. викладав у Кам'янець-Подільському інституті народної освіти.

12 ТРАВНЯ — 75 років від дня народження М. П. Лещенко — критика, перекладачки. Працювала викладачем Київського театрального інституту, редактором видавництва «Дніпро», головним редактором видавництва «Радянський письменник». Народилася в с. Шмирки Волочиського р-ну.

21 ТРАВНЯ — 80 років від дня народження О. І. Бандури — перекладача. Народився в с. Зверхівці Городоцького р-ну.

30 ТРАВНЯ — 50 років від дня народження П. Я. Слободянюка — краєзнавця, режисера, кандидата історичних наук, заслуженого працівника культури України.

3 ЧЕРВНЯ — 70 років від дня народження К. П. Степанкова — українського актора театру і кіно, народного артиста СРСР. Народився в с. Печеськи Хмельницького р-ну.

- 5 ЧЕРВНЯ — 80 років від дня народження М. С. Борковського (1918—197?) — краєзнавця, колекціонера Поділля. Народився в м. Кам'янці-Подільському.
- 8 ЧЕРВНЯ* — 80 років від дня народження В. Д. Булаєнка (1918—1944) — українського поета-воїна. Народився в с. Сорокодуби Краси́лівського р-ну.
- 11 ЧЕРВНЯ — 55 років від дня народження В. С. Мацейка — журналіста, власкора Державної Національної телекомпанії України по Хмельницькій області (з 1967 р.).
- 13 ЧЕРВНЯ — 85 років від дня народження І. І. Собчука — прозаїка, перекладача. Народився в с. Русанівці Летичівського р-ну.
- 15 ЧЕРВНЯ — 80 років від дня народження С. Б. Грузберга — художника в галузі станкової, книжкової, газетно-журнальної графіки, плаката. Народився в м. Кам'янці-Подільському.
- 15 ЧЕРВНЯ* — 165 років від дня народження В. І. Заремби (1833—1902) — українського і польського композитора і педагога. Народився в м. Дунаївцях.
- 18 ЧЕРВНЯ — 80 років від дня народження М. Ф. Дейгена (1918—1977) — українського фізика, члена-кореспондента АН України. Народився в Хмельницькому.
- 29 ЧЕРВНЯ — 95 років від дня народження П. А. Лаврова (1903—1973) — українського історика, доктора історичних наук, професора. Народився у с. Радівці Деражнянського р-ну.
- 1 ЛИПНЯ — 50 років від дня народження Л. М. Задорожної — критика, перекладача, кандидата філологічних наук, викладача Київського державного університету. Народилася в с. Лисогірка Городецького р-ну.
- 5 ЛИПНЯ — 75 років від дня народження П. Д. Скрябіна — художника-живописця. Народився в м. Волочиську.
- 6 ЛИПНЯ — 50 років від дня народження І. Г. Скорупського — художника-оформлювача. З 1973 року працює в Хмельницьких художньо-виробничих майстернях художнього фонду України.
- 8 ЛИПНЯ — 75 років з часу смерті К. Т. Стиранкевича (1851—1923) — письменника, священнослужителя, громадського діяча. Жив і працював у Кам'янці-Подільському.

- 9 ЛИПНЯ — 75 років від дня народження П. А. Мазура — заслуженого художника України, скульптора. Народився в с. Вишнопіль Старокостянтинівського р-ну.
- 9 ЛИПНЯ — 100 років від дня народження Г. В. Курковського — музикознавця, педагога. Народився у м. Кам'янці-Подільському.
- 11 ЛИПНЯ — 75 років від дня народження О. Л. Смолінчука — доктора історичних наук, професора, заслуженого працівника культури України. Народився в с. Новоселиця Старокостянтинівського р-ну.
- 12 ЛИПНЯ — 350 років тому селянсько-козацькі війська, очолювані Максимом Кривоносом, штурмом оволоділи Полонською фортецею.
- 16—18 ЛИПНЯ — 350 років з часу перемоги війська М. Кривоноса і Гирі у бою під Старокостянтиновом.
- 20 ЛИПНЯ — 85 років від дня народження О. Н. Мак (Петрової) — письменниці з діаспори. Народилася у Кам'янці-Подільському. З 1943 р.— в еміграції. Живе в Торонто (Канада).
- 20 ЛИПНЯ — 350 років з часу звільнення Ізяслава від шляхетських військ.
- 23 ЛИПНЯ — 80 років з часу Авратинського збройного повстання (1918 р.).
- 27 ЛИПНЯ* — 110 років від дня народження К. П. Білоого (1888—1974) — гончара, народного майстра художнього розпису. Народився у Смотричі Дунаєвцького р-ну.
- 27 ЛИПНЯ — 50 років від дня народження Л. О. Кисілюк (Підгорна) — поетеси. Народилася в с. Лисогірка Лещицького р-ну.
- 31 ЛИПНЯ — 350 років з часу першої згадки про с. Маначин Волочиського р-ну.
- ЛИПЕНЬ — 350 років з часу першої документальної згадки про села Крупець, Пашуки, Перемишель Славутського, Плесна, Пліщин Шепетівського районів.
- ЛИПЕНЬ — 535 років з часу першої згадки про м. Волочиськ.
- 1 СЕРПНЯ — 60 років від дня народження О. Д. Беца — самодіяльного композитора. Народився в смт. Стара Ушиця Кам'янець-Подільського р-ну.

- СЕРПНЯ — 75 років від дня народження М. Д. Садомовської (1923—1994) — журналістки, заслуженого працівника культури України. Працювала редактором Волицької районної газети «Зоря» (1953—1979).
- 4 СЕРПНЯ — 120 років від дня народження А. В. Крушельницького (1878—1937) — прозаїка, драматурга, літературознавця. У 1919 році працював у Кам'янці-Подільському міністром освіти УНР. Репресований 1934 р., помертньо реабілітований 1958 р.
- 5 СЕРПНЯ — 80 років від дня народження Н. П. Рипської — мистецтвознавця. Народилася в м. Полонному.
- 7 СЕРПНЯ — 90 років від дня народження Р. Й. Бортника (1908—1945) — Героя Радянського Союзу. Народився в с. Плужне Ізяславського р-ну.
- 7 СЕРПНЯ* — 170 років від дня народження М. А. Завадського (1828—1887) — польського і українського композитора, піаніста та педагога. Народився в с. Михалківці Ярмолинецького р-ну.
- 8 СЕРПНЯ — 110 років від дня народження В. П. Затонського (1888—1938) — громадського діяча, академіка АН України. Народився в с. Лисець Дунаєвського р-ну.
- 15 СЕРПНЯ — 75 років від дня народження В. В. Зубара — поета, учасника Великої Вітчизняної війни. Народився в с. Пильний Олексинець Городоцького р-ну.
- 25 СЕРПНЯ — 60 років з часу смерті О. І. Купріна (1870—1938) — російського письменника. Служив у 46-му Дніпровському піхотному полку, що дислокувався у м. Проскурові.
- 26 СЕРПНЯ — 160 років від дня народження М. Дубецького (1838—1926) — польського історика, публіциста. Народився в м. Ізяславі.
- 28 СЕРПНЯ — 170 років від дня народження Л. М. Толстого (1828—1910) — класика російської літератури. Під час переїзду з Дунайської армії до Криму зупинявся у Летичеві, де перебував майже півтора місяця.
- 29 СЕРПНЯ — 130 років від дня народження Л. М. Старицької-Черняхівської (1868—1941) — української письменниці, члена Центральної Ради, громадської діячки. Разом з урядом УНР перебувала у Кам'янці-Подільському (1919—1920).

СЕРПЕНЬ — 80 років з часу заснування Кам'янець-Подільського верстатобудівного заводу.

СЕРПЕНЬ — 505 років з часу першої згадки про Проскурів (Хмельницький).

СЕРПЕНЬ — 505 років з часу першої згадки про смт Віньківці.

1 ВЕРЕСНЯ — 80 років від дня народження Л. Х. Паперника (1918—1942) — Героя Радянського Союзу. Народився в м. Славуті.

1 ВЕРЕСНЯ — 90 років від дня народження С. М. Бібікова (1908—1988) — українського археолога, доктора історичних наук, члена-кореспондента АН України, заслуженого діяча науки України. Проводив археологічні розвідки на Поділлі в 1928, 1940, 1961—1962, 1964 і 1968 рр.

2 ВЕРЕСНЯ — 65 років від дня народження С. І. Ковальчука — краєзнавця-природознавця, біолога, еколога Поділля, кандидата сільськогосподарських наук, голови Кам'янець-Подільського відділення Українського ботанічного товариства.

4 ВЕРЕСНЯ — 170 років від дня народження М. З. Дороновича (1828—1891) — краєзнавця Поділля, педагога, протоієрея Казанського собору в Кам'янці, члена Подільського єпархіального історико-статистичного комітету.

5 ВЕРЕСНЯ — 85 років від дня народження Т. А. Сис — історика-краєзнавця, фольклориста, етнографа, музеєзнавця Поділля. Народилася в м. Кам'янці-Подільському.

8 ВЕРЕСНЯ — 50 років від дня народження Р. Ф. Лук'ячук (Кирпатої) — поетеси. Народилася в с. Богданівці Деражнянського р-ну.

9 ВЕРЕСНЯ — 85 років від дня народження О. Р. Мазуркевича (1913—1995) — критика, літературознавця, доктора філологічних наук, академіка. Працював у Деражнянській районній газеті.

12 ВЕРЕСНЯ — 80 років від дня народження М. П. Чорнобривого — хірурга, доктора медичних наук, професора. Народився в с. Нестерівці Дунаєвецького р-ну.

15 ВЕРЕСНЯ — 170 років від дня народження М. Й. Грей-
ма (1828—1911) — краєзнавця Поділля, художника-
фотографа, нумізмата, видавця, громадського діяча,
члена Подільського історико-археологічного товариств-
ва. Народився в Польщі, а в 1852 р. переїхав до Ка-
м'янця-Подільського.

23 ВЕРЕСНЯ — 75 років від дня народження П. М. Лісово-
го — українського літературознавця, краєзнавця По-
ділля, доктора філологічних наук, професора Вінниць-
кого педінституту. Народився в с. Коржівці Дераж-
нянського р-ну.

24 ВЕРЕСНЯ — 75 років від дня народження М. П. Подо-
ляна — українського поета. Народився у м. Кам'янці-
Подільському.

26 ВЕРЕСНЯ — 105 років від дня народження М. П. Годо-
ванця (1893—1974) — українського поета-байкара, пе-
рекладача. Проживав у Кам'янці-Подільському.

28 ВЕРЕСНЯ — 50 років від дня народження О. П. Григо-
ренка — українського історика, краєзнавця Поділля,
доктора історичних наук, професора ТУП. Народився
в с. Сербинівка Старокостянтинівського р-ну.

28 ВЕРЕСНЯ — 140 років від дня народження Левицького
Памфіла-архієпископа Подільського Парфенія (1858—
1922). На посаді керуючого Подільською єпархією був
з 1904 по 1908 рр., видрукував українською мовою
Святе Письмо. За національні переконання висланий
до Тули (1908—1917).

ВЕРЕСЕНЬ — 100 років з часу заснування ливарно-механіч-
ного заводу, нині АТ «Пригма-прес».

ВЕРЕСЕНЬ* — 350 років Пилявецької битви.

4 ЖОВТНЯ — 115 років від дня народження Д. З. Мануїль-
ського (1883—1959) — історика, академіка АН Укра-
їни. Народився в с. Святець Теофіпольського р-ну.

6 ЖОВТНЯ — 70 років від дня народження С. М. Серветни-
ка — живописця, заслуженого художника України. На-
родився в с. Зоряне Вінківського р-ну.

10 ЖОВТНЯ — 60 років від дня народження Я. М. Кремінсь-
кого — українського поета. Народився в с. Маначин
Волочиського р-ну.

- 11 ЖОВТНЯ — 50 років від дня народження І. П. Іова — українського поета, члена обласної організації Спілки письменників України.
- 12 ЖОВТНЯ — 120 років від дня народження З. В. Мірної (1878—1950) — української державної і громадської діячки, письменниці, члена Центральної Ради. У 1919—1920 рр. перебувала з урядом у Кам'янці-Подільському.
- 13 ЖОВТНЯ — 115 років від дня народження В. О. Сельського (1883—1951) — геофізика, геолога, академіка АН України.
- 14 ЖОВТНЯ — 115 років від дня народження І. Кривецького (1883—1940) — історика, бібліографа, публіциста, журналіста. Під час громадянської війни працював у Кам'янці-Подільському у відділі преси УГА, тут видавав журнал «Українська старовина».
- 17 ЖОВТНЯ — 100 років від дня народження М. М. Пилинської (1898—1976) — перекладача, мовознавця. Народилася в м. Кам'янці-Подільському.
- 18 ЖОВТНЯ — 60 років від дня народження Є. Д. Назаренка — історика-краєзнавця Поділля.
- 19 ЖОВТНЯ — 130 років від дня народження Ф. В. Рутковського (1868—1927) — російського драматурга, актора. Народився в м. Нова Ушиця.
- 22 ЖОВТНЯ — 80 років з часу відкриття Українського державного університету у Кам'янці-Подільському.
- ЖОВТЕНЬ — 70 років з часу створення Меджибізького консервного заводу Летичівського р-ну.
- ЖОВТЕНЬ* — 200 років з часу заснування театру на Поділлі.
- 8 ЛИСТОПАДА — 80 років від дня народження Д. М. Прилюка (1918—1987) — українського письменника. Народився в с. Божиківці Деражнянського р-ну.
- 8 ЛИСТОПАДА — 165 років від дня народження М. Ф. Балинського (1833—1910) — краєзнавця, історика релігії Поділля, педагога. Народився в с. Привороття Кам'янець-Подільського р-ну.
- 10 ЛИСТОПАДА — 80-річчя Летичівської республіки.

- 10 Листопада — 95 років від дня народження Т. Г. Масенка (1903—1970) — поета. Навчався на робітфаці Кам'янець-Подільського сільгоспінституту (1922—1925). Працював відповідальним секретарем газети «Червоний кордон» (1924—1925).
- 13 Листопада — 70 років від дня народження В. Ю. Маланчука (1928—1984) — українського історика, доктора історичних наук, професора. Народився в м. Хмельницькому.
- 13 Листопада — 80 років від дня народження М. Є. Макухіна (1918—199?) — журналіста. З 1957 року проживав у Хмельницькому.
- 14 Листопада — 70 років від дня народження Є. І. Музи — художника. Народився в Шепетівці.
- 23 Листопада — 15 років з часу смерті М. П. Бажана (1904—1983) — українського поета, перекладача, Героя Соціалістичної Праці, академіка АН України. Уродженець м. Кам'янця-Подільського.
- 25 Листопада — 65 років від дня народження І. І. Кубицького — поета, члена міської літературної спілки «Поділля».
- 5 Грудня — 80 років від дня народження С. Д. Бабишина (1918—1991) — українського вченого-педагога, краєзнавця, доктора педагогічних наук. Народився у с. Нове Поріччя Городоцького р-ну.
- 13 Грудня — 85 років від дня народження Д. Г. Степанова (1913—1982) — доктора сільськогосподарських наук, професора. З 1969 року працював у Кам'янець-Подільському сільськогосподарському інституті.
- 17 Грудня — 5 років з часу смерті у Харкові Костя Гордієнка — (1899—1993) — українського письменника, уродженця с. Микитинці Ярмолинського р-ну.
- 17 Грудня — 365 років з часу смерті М. Г. Смотрицького (1572—1633) — українського і білоруського письменника, вченого-філолога, громадського діяча. Народився в смт Смотрич Дунаєвського р-ну.
- 19 Грудня — 80 років від дня народження А. К. Леонтьюка — Героя Радянського Союзу. Народився в с. Антоніні Красилівського р-ну.

- 21 ГРУДНЯ — 70 років від дня народження М. В. Білкуна — українського письменника. Народився в с. Привороття Кам'янець-Подільського р-ну.
- 24 ГРУДНЯ — 70 років від дня народження В. Р. Карася (1928—1988) — заслуженого артиста України. Працював у Хмельницькому обласному музично-драматичному театрі ім. Г. І. Петровського з 1970 по 1988 рр.
- 24 ГРУДНЯ — 75 років від дня народження С. І. Ройтмана — краєзнавця Поділля. Народився в с. Оринин Кам'янець-Подільського р-ну.
- 25 ГРУДНЯ — 165 років від дня народження С. В. Руданського (1833—1873) — українського поета, етнографа, фольклориста. Навчався у Кам'янець-Подільській духовній семінарії (1849—1856). На Поділлі збирав фольклор.
- 25 ГРУДНЯ — 75 років з часу смерті З. К. Кицюка (1900—1923) — поета. Народився в с. Івонинці Летичівського р-ну.
- 27 ГРУДНЯ — 50 років з часу загибелі на фронті Л. М. Левицького (1917—1943) — поета. Перед війною жив у с. Михайлівці Ярмолинецького р-ну.
- 1998 — 50 років з часу смерті А. П. Животка (1890—1948) — члена Центральної Ради, члена правління Подільської «Просвіти», відповідального секретаря газети «Життя Поділля» (1918—1919), історика, журналістико-знавця, педагога.
- 1998 — 60 років від дня народження А. П. Гаврищука — українського історика-краєзнавця Поділля. Народився в с. Студениця Кам'янець-Подільського р-ну.
- 1998 — 60 років від дня народження М. Г. Кукурудзяка — українського історика, доктора історичних наук, професора Кам'янець-Подільського педагогічного інституту. Народився в с. Острівчани Кам'янець-Подільського р-ну.
- 1998 — 60 років з часу смерті Л. М. Сибірякова (1870—1938) — російського співака, професора. Народився в м. Полонному.
- 1998 — 60 років від дня народження А. Ф. Сурового — українського історика, краєзнавця Поділля, кандидата історичних наук, доцента Кам'янець-Подільського педагогічного інституту.

- 1998 — 70 років з часу створення Хмельницької кондитерської фабрики.
- 1998 — 70 років від дня народження О. Д. Степенка — українського історика, краєзнавця Поділля, кандидата історичних наук, доцента Кам'янець-Подільського педагогічного інституту.
- 1998 — 75 років з часу заснування першого колгоспу в с. Жердя Чемеровецького р-ну.
- 1998 — 90 років від дня народження А. Г. Паравійчука (1908—1986) — краєзнавця, бібліографа Поділля.
- 1998 — 90 років від дня народження М. Я. Мельник (1908—1971) — української громадської діячки, педагога. Народилася у Кам'янці-Подільському. В еміграції жила з 1935 року. У Філадельфії організувала 62 відділення Союзу українок Америки.
- 1998 — 90 років з часу створення клінічної лабораторії при Кам'янець-Подільській земській лікарні.
- 1998 — 95 років з часу смерті К. В. Шейковського (1835—1903) — етнографа, фольклориста Поділля. Народився в м. Кам'янці-Подільському.
- 1998 — 100 років від дня народження А. Г. Мартинюка — доктора медичних наук, професора. Народився в с. Лідихівка Теофіпольського р-ну.
- 1998 — 105 років від дня народження І. А. Любарського (1893—) — професора-мовознавця Кам'янець-Подільського інституту народної освіти. 1933 р. безпідставно репресований.
- 1998 — 110 років від дня народження В. П. Храневича — професора зоології Кам'янець-Подільського сільгоспінституту. Народився в с. Пирогівці Хмельницького р-ну. 1933 р. безпідставно репресований.
- 1998 — 110 років від дня народження Й. П. Кобилянського (1888—) — педагога, громадського діяча, члена правління Подільської «Просвіти», 1929 р. репресований у справі СВУ. Народився в с. Руда-Гірчичнянська Дунаєвецького р-ну.
- 1998 — 110 років з часу заснування лікарні у селищі Чорний Острів Хмельницького р-ну.
- 1998 — 110 років від дня народження С. Риндика (1888—1974) — українського письменника, педагога. Народився в м. Дунаївцях. Помер і похований на грецькому цвинтарі в м. Чікаго (США).

- 1998 — 115 років від дня народження В. О. Гериновича (1883—1949) — українського географа, краєзнавця Поділля, доктора географічних наук, професора, члена Кам'янець-Подільського наукового при УАН товариства.
- 1998 — 120 років від дня народження О. М. Прусевича (1878—1944) — польського історика, етнографа, природознавця, бібліографа, музеєзнавця, дослідника Поділля і Волині, члена Подільського історико-археологічного товариства, товариства Подільських природодослідників.
- 1998 — 140 років від дня народження Н. В. Молчановського (1858—1906) — українського історика, поділезнавця, учня і послідовника В. Б. Антоновича, автора «Очерка известий о Подольской земле до 1434 г.».
- 1998 — 200 років тому засновано Кам'янець-Подільську друкарню при губернській управі.
- 1998 — 200 років тому у Кам'янці відкрито першу аптеку.
- 1998 — 220 років від дня народження В. Марчинського — польського історика, геолога, краєзнавця Поділля, церковного діяча, педагога. Все життя його пов'язане з Поділлям, в основному з Кам'янцем-Подільським.
- 1998 — 350 років з часу першої згадки про с. Новоселиця Полонського р-ну.
- 1998 — 405 років з часу першої згадки про с. Заслучне Красилівського р-ну.
- 1998 — 405 років з часу першої згадки про с. Ладиги Староколястинівського р-ну.
- 1998 — 405 років з часу першої згадки про с. Волиця Теофіпольського р-ну.
- 1998 — 405 років з часу першої згадки про с. Михайлівка (Михампіль) Ярмолинецького р-ну.
- 1998 — 415 років з часу першої згадки про с. Летава Чеме-ровецького р-ну.
- 1998 — 455 років з часу першої згадки про с. Судилків Шепетівського р-ну.
- 1998 — 460 років з часу першої згадки про с. Новосілка Деражнянського р-ну.
- 1998 — 495 років з часу першої згадки про с. Дашківці Віньковецького р-ну.
- 1998 — 505 років з часу першої згадки про с. Зяньківці Деражнянського р-ну.

1998 — 505 років з часу першої згадки про с. Маліївці Дунаєвецького р-ну.

1998 — 505 років з часу першої згадки про с. Проскурівка та с. Солобківці Ярмолинецького р-ну.

9 лютого

— 70 років з часу виходу першого номера молодіжної газети «РОВЕСНИК»

9 лютого 1928 року вийшов перший номер газети «Комсомолец Прикордоння» — орган Кам'янець-Подільського окружного комсомолу. Її наступницею була газета «Сталінська молодь», перший номер якої вийшов 2 квітня 1938 року. Газета виходила до липня 1941 року. 1 квітня 1960 року часопис під назвою «Прапор юності» відновив свою роботу. З 1963 по 1966 рр. в області виходила газета ЦК ЛКСМУ «Комсомольське плем'я», розрахована для Вінницької, Тернопільської, Хмельницької і Чернівецької областей. З ліквідацією раднаргоспів, з 1967 року знову відновила роботу обласна молодіжна газета під назвою «Корчагінець», а у 1992 році її перейменовано у «Ровесник».

ЛІТЕРАТУРА:

НАЗАРЕНКО Є. Рідні сестри «Правди». Сторінки з історії молодіжної преси Поділля //Корчагінець.— 1974.— 5 трав.

ГАРНАГА І. Газета подільської молоді //Корчагінець.— 1977.— 13 груд.

ТИМЧЕНКО В. Порадник, наставник, друг: Про обл. молодіж. газ. «Корчагінець» //Молодь України.— 1980.— 2 верес.

Обласній молодіжці — 65 //Ровесник.— 1993.— 6 лют.

Кращі часи настають? //Ровесник.— 1992.— 29 лют.

Про перейменування газ. «Корчагінець» у обл. молодіж. незал. газ. «Ровесник».

10 лютого

— 80 років з часу виходу першого номера газети «ПОДІЛЬСЬКІ ВІСТІ»

Газета «Подільські вісті» — орган Хмельницької обласної ради та обласної державної адміністрації. Перший номер часопису вийшов 10 лютого 1918 року під назвою «Известия Каменец-Подольского Совета рабочих и солдатских депутатов». Потім виходила під назвами «Большевик» (1919—1920 рр.), «Вісті» (1920—1921рр), «Червона правда» (1921—1922 рр.), «Червоний шлях» (1922—1923 рр.), «Червоний кордон» (1924—1941 рр.). З жовтня 1937 року вона стала обласною газетою. В роки Великої Вітчизняної війни виходила під назвою «Зоря Поділля», як орган підпільного обкому партії. З 14 березня 1944 року найменувалася «Радянське Поділля». Під теперішньою назвою видається з лютого 1992 року.

У різний час редакторами газети працювали Р. Цірський, І. Ю. Кулик, С. Трач, С. З. Божко, Л. Х. Паламарчук, І. Д. Шишлов, Г. Д. Лапчинський, Я. І. Присяда, Ю. Г. Боровський, В. В. Соколянєнко.

ЛІТЕРАТУРА:

ДАЙЧМАН С. Добрий геній «Червоної правди»: (З історії преси Поділля). //Рад. Поділля.— 1971.— 5 верес.

МАЦЬКО В. Редактор «Червоного кордону» Сава Божко //Рад. Поділля.— 1986.— 25 трав.

РЯДКИ. Роки. Доля: З історії газ. «Поділ. вісті». //Поділ. вісті.— 1993.— 10 лют.

СЬОГОДНІ нашій газеті 75 років: Підбірка статей //Поділ. вісті.— 1993.— 10 лют.

ЯДУХА Й. І було тепло, і було холодно: Маленький репортаж із ювілею газети «Поділ. вісті» //Поділ. вісті.— 1993.— 13 лют.

«РАДЯНСЬКЕ Поділля» //УРЕ.— 2-е вид.— К.— 1983.— Т. 9.— С. 257.

8 червня

**— 80 років від дня народження
В. Д. БУЛАЕНКА (1918—1914)**

Володимир Дмитрович Булаєнко — український поет-воїн. Народився 8 червня 1918 року в селі Сорокодуби Красилівського району. У червні 1941 року з третього курсу філологічного факультету Дніпропетровського університету у званні молодшого лейтенанта добровільно пішов на фронт. Восени цього ж року був поранений і потрапив в оточення. Вирвавшись із полону, повернувся в рідне село, де працював на спільному дворі. Писав патріотичні поезії, що кликали на боротьбу проти окупантів.

Із березня 1944 року знову на фронті. 19 серпня в бою за прибалтійське місто Бауска був смертельно поранений. 1961 року посмертно прийнятий у Спілку письменників України.

Ім'я Володимира Булаєнка присвоєно вулицям у Хмельницькому, Красилові, Сорокодубах, Малоклітнянській (Кошелівській) середній школі Красилівського району, де він навчався. Обласна організація Спілки письменників України спільно з Красилівською райдержадміністрацією заснували літературну премію його імені. У Сорокодубах, на місці, де стояла батьківська хата, встановлено погруддя поета. В цьому ж селі працює музей Володимира Булаєнка.

ЛІТЕРАТУРА:

Твори

Вибране — Хмельницький: «Доля», 1993.— 61 с. — (Поетична Хмельниччина: давнє і сучасне).

Поезії. /Упоряд. та вступ. ст. «Пісня, обірвана на світанку» В. О. Забаштанського.— К.: Молодь, 1974.— 70 с.

Поезії (1941—1944) — К.: Молодь, 1958.— 46 с.

Поки серце в нас живе...: Вірші, спогади, присвяти /Упоряд. передмова М. Федунця.— К.: Молодь, 1992.— 112 с. іл.

Вірші //Прапори і багнети: 36.— К., 1986.— С. 239.— 245
3 книги поезій «Дні крові і меча» //Дніпро.— 1946.— № 4.— С. 54—56.

Згадайте мене...: Вірші //Красилів. вісник.— 1995.— 17 серп.

Осінь в димах; Неоспівана...; Зустріч; Руді вітрила підняла...; Йдемо крізь ніч...: Поезії //На перехресті блискавиць: Вірші поетів-фронтовиків.— Хмельницький, 1995.— С. 11—16.— (Поетична Хмельниччина: давнє і сучасне).

Про В. Булаєнка

БУЯНОВСЬКА Г. К. Володимир Булаєнко //Південно-східна Волинь: наука, освіта, культура: Матеріали регіон. наук. краєзн. конф.— Хмельницький—Шепетівка, 1995.— С. 55—56.

СВАРИЧЕВСЬКИЙ А. В. Stroфи немов набої //Подільської землі сини: Зб.— Хмельницький, 1993.— С. 15—17.

НЕЗАБУТНІ імена //Час.— 1996.— 26 жовт.

ЧЕМЕРИС В. Таємно подані відомості... //Літ. Україна.— 1994.— 15 верес.

СИНГАЇВСЬКИЙ М. В одному імені — поет і воїн //Красилів. вісник.— 1994.— 17 серп.

ЮЩЕНКО О. Я. Булаєнко Володимир Дмитрович //Укр. літ. енцикл. В 5-ти т.— К., 1988.— Т. I.— С. 246.

Володимир БУЛАЄНКО //22 червня — 9 травня.— К., 1980.— С. 40—41.

БУЛАЄНКО В. //Вінок слави письменникам, які полягли за свободу і незалежність Батьківщини.— К., 1970.— Т. 2.— С. 243—261.

Володимир БУЛАЄНКО //Літератори Хмельниччини: Довідник /Упоряд. М. Федунець.— Хмельницький, 1997.— С. 5.

БУЛАЄНКО В. Д. //Мацько В. Літературне Поділля.— Хмельницький, 1991.— С. 14.

СВАРИЧЕВСЬКИЙ А. Краса України — Поділля: Літ. карта Хмельниччини.— Хмельницький, 1991.— 48 с.

В. Булаєнко.— С. 39.

Вшанування пам'яті поета

КОСЮК Г. Літературне свято у Сорокодубах //Красилів. вісник.— 1997.— 12 черв.

ВЕСЛЕНКО М. Святкові Сорокодуби: Булаєнківські читання. //Ровесник.— 1995.— 16 черв.

БОНДАР Н. У нашій пам'яті — живий //Красилів. вісник.— 1997.— 7 черв.

Твори, присвячені В. Булаєнку

КРАЧКОВСЬКИЙ В. Живи, Володю!: Повість-спогад брата В. Булаєнка //Хмельницький вечірній.— 1992.— 1, 8, 29 лип., 5, 12, 19, 27 серп.

МАЧКІВСЬКИЙ М. Сорокодуби: Кн. про воїна-поета В. Булаєнка, його предтеч, сучасників і спадкоємців.— Хмельницький: Поділля, 1994.— 252 с.

ГЛАДЕНЮК Н. Восьме червня: (Вірш) //Красилів. вісник.— 1997.— 7 черв.

КОЛОМІЄЦЬ М. Володимиріу Булаєнку: (Вірш) //Красилів. вісник.— 1997.— 7 черв.

РУДЮК В. Вітчизни сини: (Вірш) //Ровесник.— 1993.— 8 трав.

ФЕДУНЕЦЬ М. Останні хвилини: (Вірш) //Красилів. вісник.— 1997.— 7 черв.

15 червня

**— 165 років від дня народження
В. І. ЗАРЕМБИ (1833—1902)**

Владислав Іванович ЗАРЕМБА — відомий польський та український композитор, піаніст і музичний педагог. Народився в м. Дунаївцях.

Навчався музики в Кам'янці-Подільському в братів Коципінських. З 1862 року викладав гру на фортепіано та хоровий спів у жіночих пансіонатах Києва. Автор фортепіанних п'єс та перекладів для фортепіано польських, російських та українських народних мелодій, романсів і пісень на вірші українських і польських поетів. 30 творів написано на слова Т. Шевченка: «Якби мені, мамо, намисто», «Утоптала стежечку», «Якби мені черевики» та інші.

Заремба аранжував також українські народні пісні. Кращі його твори «Дивлюсь я на небо», «Така її доля» ще й досі користуються популярністю. А такі фортепіанні твори, як «Ні, мамо, не можна нелюба любити», «Де грім за горами, де сонечко сяє», «Гей же ви, хлопці, славні молодці», «Стоїть гора високая», «В кінці греблі шумлять верби», «Сонце увійшло в золотий фонд українських фортепіанних творів. зенько, вечір близенько», «Повій, вітре, на Вкраїну» та інші увійшли в золотий фонд українських фортепіанних творів.

В. І. Заремба уклав два педагогічних збірники — «Пісеньник для наших дітей» та «Малий Падеревський» (обидва польською мовою).

ЛІТЕРАТУРА:

ДРЕМЛЮГА М. Українська фортепіанна музика: (Дожовтневий пер.).— К., 1958.

Заремба В. І.— С. 136—137.

ЗАРЕМБА В. І. //Кропивницький В. І. Про музику і композиторів: Навчал. посібник з музики.— Хмельницький, 1993.— С. 51.

ПРОКОПЧУК В. С. Автор вічних мелодій //Подільської землі сини.— Хмельницький, 1993.— С. 43—46.

КУЛЬБОВСЬКИЙ М. Чому я не сокіл? //Проскурів.— 1995.— 16 серп.

БРИЛІНСЬКИЙ Д. Владислав Заремба //Хмельницький вечірній.— 1992.— 18 листоп.

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельниц. обл.— К., 1971.— 706 с.

Заремба В. І.— С. 32, 70, 246, 247.

ЗАРЕМБА В. І. //УРЕ.— 2-е вид.— К., 1979.— Т. 4.— С. 212.

ЗАРЕМБА В. І. //Митці України: Енцикл. довідник.— К., 1992.— С. 259—260.

ЗАРЕМБА В. И. //Муз. енцикл. словарь.— М., 1990.— С. 199.

ЗАРЕМБА В. І. //Артисти, композитори, художники Хмельниччини: (Бібліогр. покажч.).— Хмельницький, 1989.— С. 35.

27 липня

— 110 років від дня народження
К. П. БІЛООКОГО (1888—1974)

Карпо Петрович БІЛООКИЙ — український майстер художньої кераміки. Народився 27 липня 1888 року в с. Смотрич Дунаєвецького району. Його вироби — миски, тарілки, кашпо — розписані витонченим орнаментом, в якому переважають рослинні мотиви та зображення птахів. В своїй роботі використовував місцевий матеріал, в оформленні — традиційні подільські мотиви.

Твори К. П. Білоогого зберігаються в музеях Києва, Львова, Полтави, С.-Петербурга.

ЛІТЕРАТУРА:

Історія міст і сіл Української РСР: Хмельниц. обл.— К., 1971.— 706 с.

БІЛООКИЙ К. П.— С. 262.

САВІН Ю. Пам'яті шматочок з гончарного круга //Ленін. шляхом.— 1991.— 15 черв.

БІЛООКИЙ К. П. //УРЕ.— 2-е вид.— К., 1977.— Т. 1.— С. 455.

КРОХМАЛЮК В. Смотрицькі гончарі //Рад. Україна.— 1978.— 30 лип.

7 серпня

**— 170 років від дня народження
М. А. ЗАВАДСЬКОГО (1828—1887)**

Михайло Адамович Завадський — польський і український композитор, піаніст і педагог. Народився в с. Михайлівці Ярмолинецького району. Навчався в Київському університеті. Був учителем музики в Києві та Кам'янці-Подільському. Написав понад 500 творів, серед них для фортепіано на українські теми — 12 думок, 42 шумки, 4 запорізькі марші, 2 рапсодії. Автор пісень «Бурлацька», «Запорожець» та ін. Твори композитора мелодійні, проникнуті українськими народно-пісенними інтонаціями, технічно нескладні і, разом з тим, різнобарвні за настроями і образами, користувалися великою популярністю серед демократичних верств міського населення.

ЛІТЕРАТУРА:

НАЗАРЕНКО Є. Музика Михайла Завадського // Прибуз. зоря.— 1995.— 29 черв.

ФІЛІНЮК А. Г. Волинські витці XIII—XIX століть // Веллика Волинь: минуле і сучасне: (Матеріали міжнар. наук. краєзн. конф.).— Хмельницький, 1995.— С. 360—364.

СВАРИЧЕВСЬКИЙ А. Композитор і піаніст // Рад. Поділля.— 1984.— 6 квіт.

ЗАВАДСЬКИЙ Михаил Адамович // Муз. енциклопедия.— М., 1976.— Т. 2.— С. 420—421.

ЗАВАДСЬКИЙ Михайло Адамович // УРЕ.— 2-е вид.— К., 1979.— Т. 4.— С. 154.

ЗАВАДСЬКИЙ Михайло Адамович // Митці України: Енцкл. довідник.— К., 1992.— С. 251.

Історія міст і сіл Української РСР: Хмельниц. обл.— К.: УРЕ, 1971.— 706 с.

М. А. ЗАВАДСЬКИЙ.— С. 32, 671.

ЗАВАДСЬКИЙ М. А. // Артисти, композитори, художники Хмельниччини: (Бібліогр. показч.).— Хмельницький, 1989.— С. 34—35.

В історію національно-визвольної війни українського народу середини XVII століття яскравою сторінкою ввійшла битва під Пилявою, у якій Б. Хмельницький отримав блискучу перемогу над польською армією.

На початку вересня 1648 року польсько-шляхетське військо виступило на Волинь. На зустріч йому вирушило селянсько-козацьке військо, очолюване Б. Хмельницьким. Під Пилявцями (тепер с. Пилява Старосинявського району), де річка Івка розливається в стави і болота, українське військо збудувало табір, укріплений 6 рядами возів і земляними валами. Поряд окремим табором стала кіннота М. Кривоноса. Підступи до позицій селянсько-козацького війська захищала піхота, яка збудувала шанці на греблі через р. Ікву.

8(18) вересня підійшло польсько-шляхетське військо і стало табором на протилежному березі річки. 11(21) вересня битву почав надвірний загін магната Я. Тишкевича, який за допомогою драгунів і німецьких жовнірів після кількох запеклих штурмів захопив козацькі шанці на греблі і створив плацдарм на правому березі річки. Вдосвіта 13(23) вересня козацьке військо рушило на ворога. Не витримавши натиску, польські корогви почали безладно відступати через греблю на лівий берег. Козацька артилерія відкрила по них вогонь. Польські воєначальники послали на греблю щораз нові частини, але ті під вогнем відкочувалися назад. Несподівано на польський табір на лівому березі напали загони М. Кривоноса. З правого берега на ворога ринули головні селянсько-козацькі сили на чолі з Б. Хмельницьким. Польсько-шляхетська армія зазнала повного розгрому. В результаті були визволені Поділля і Волинь, відкрився шлях для наступу українського війська до західних рубежів етнічноукраїнських земель з метою їх визволення з-під польського панування й возз'єднання в межах національної держави.

ЛІТЕРАТУРА:

АНТОНОВИЧ В. Коротка історія Козаччини /з іл. і картою України.— К.: «Україна», 1991.— 158 с.
Пилява — с. 73—82.

ШЕВАЛЬЄ П. Історія війни козаків проти Польщі /Пер. з франц. вид. 1663 р.— К., 1993.— 220 с.

Пилявці — С. 10, 14, 88, 106.

КРИП'ЯКЕВИЧ І. П. Богдан Хмельницький /2-е вид., випр. і доп.— Львів: «Світ».— 406 с.

Пилявці — С. 84, 88, 89, 93, 130, 133, 137, 142, 143, 146, 225, 337.

СМОЛІЙ В. А., СТЕПАНКОВ В. С. Богдан Хмельницький: Соціально-політ. портрет.— К.: Либідь, 1993.— 502 с.

ДЗЮБАН О. Поділля у визвольній війні українського народу під проводом Б. Хмельницького //Духовні витоки Поділля: творчі історії краю.— Хмельницький, 1994.— С. 80—82.

ПХИДЕНКО І. С. Бойові дії козацько-селянських військ на Волині напередодні битви під Пилявцями 1648 року //Велика Волинь: минуле і сучасне: (Матеріали міжнар. наук. краєзн. конф.).— Хмельницький, 1995.— С. 117—119.

Бій під Пилявцями //Тис-Крохмалюк Ю. Бої Хмельницького: Військово-іст. студія.— Мюнхен, 1954.— С. 83—105.

Розгром поляків під Пилявцями //Макарець О. Боротьба укр. народу проти панської Польщі в XVII ст.— К., 1940.— С. 42—45.

Пилявецька битва 1648 року в історії України: Матеріали всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 400-річчю від дня народження Б. Хмельницького.— Стара Синява, 1995.— 184 с.

Битва під Пилявцями 1648 року //Мищик Ю., Степанков В. С. Сполохи козацької звитяги: Нариси.— Дніпропетровськ, 1991.— С. 65—148.

СТЕПАНКОВ В. Битва під Пилявцями 1648 року //Військо України.— 1996.— № 9—12.— С. 42—47.

АТАМАНЕНКО А. Відомості про Пилявецькі події в «Історії Малої Росії» Д. М. Бантиша-Каменського //Колос.— 1995.— 23 верес.

ГАЙБОНЮК В. Перемога під Пилявцями — апогей повстання Б. Хмельницького //Колос.— 1995.— 23 верес.

З козацької скрині: Альманах — дайджест. /Підгот. І. Козельський.— Стара Синява, (Б. р.).— 64 с.

Пилявецька битва //УРЕ.— 2-е вид.— К., 1982.— Т. 8.— С. 314.

Пилявецька битва 1648 р. //Рад. енцикл. історії України.— К. 1971.— Т. 3.— С. 380.

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельниц. обл.— К.: УРЕ, 1971.— 706 с.

Пилявецька битва.— С. 516—517.

Пилявцы: (О Пилявской битве 1648 г.) //БСЭ.— 3-е изд.— М., 1975.— Т. 19.— С. 535.

ЖОВТЕНЬ

— 200 років з часу

ЗАСНУВАННЯ ТЕАТРУ НА ПОДІЛЛІ

Перший театр на Поділлі заснований в жовтні 1798 року. До 1831 року у його репертуарі були переважно польські п'єси, з 1831 по 1861 — російсько-польські, з 1861 — російські. Приміщення театру було пристосованим і не відповідало своєму призначенню. Російський поет К. М. Батюшков, який служив в одній з частин Кам'янецького гарнізону з липня по грудень 1815 року, в листі до тітки О. Ф. Муравйової писав: «В Кам'янці є театр. Уявіть собі який він: коли йде дощ, глядачі розкривають парасольки, вітер свище по всьому залі. Грають здебільшого трагедії, рідше опери». Становище театру поліпшилося після закінчення будівництва народного будинку ім. О. Пушкіна (тепер міський будинок культури). Згодом на сцені театру з'явилися п'єси українських драматургів. Трупя була перейменована у пересувний робітничо-селянський театр, який обслуговував міста і села Кам'янецького округу. У 1938 році з Вінниці в Кам'янець-Подільський переводиться обласний театр ім. Г. І. Петровського, який продовжив і розвинув мистецькі традиції.

ЛІТЕРАТУРА:

Хмельницький обл. держ. укр. муз.-драм. театр ім. Г. І. Петровського //Слободянюк П. Культура Хмельниччини.— Хмельницький, 1995.— С. 154—156.

СКОРСЬКИЙ М. А. Хмельницький театр ім. Г. І. Петровського.— К.: Мистецтво, 1981.— 102 с., іл.

Хмельницький укр. муз. драм. театр ім. Г. І. Петровського /Упоряд. О. Долоянц, Є. Фінкель.— Хмельницький, 1991.— 54 с.

НАЗАРЕНКО Є. Тернистий шлях до глядача: З історії Хмельницьк. театру //Хмельницький вечірній.— 1996.— 16, 23 листоп.

КОСТРИЦЯ М. Ю. М. Станіславський — режисер Хмельницького театру //Культура Поділля: історія і сучасність: Матеріали II наук.-практ. конф., присвяченої 500-річчю м. Хмельницького.— Хмельницький, 1993.— С. 239—240.

МЕЛЬНИК Г. В. І духовне збагачення //Прибуз. зоря.— 1992.— 4 квіт.

З історії Хмельницьк. театру.

КЕНЦ В. І. «Театр живе» //Культура Поділля: історія і сучасність: Матеріали II наук.-практ. конф., присвяченої 500-річчю м. Хмельницького.— Хмельницький, 1993.— С. 35—36.

МЕЛЬНИК Г. Театр цікавої долі //Творче Поділля.— Хмельницький, 1993.— С. 192—195.

ПОРАДИ БІБЛІОТЕКАРЯМ

«Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 1998 рік» може стати помічником бібліотекарів у краєзнавчій роботі за умови його всебічного опрацювання.

Насамперед радимо уважно ознайомитися з переліком дат і вибрати з-поміж них ті, котрі стосуються подій і постатей, пов'язаних з історією та культурою області в цілому і вашого району зокрема.

Ювілеї видатних земляків бажано відзначити низкою різноманітних тематичних вечорів, усних журналів, виставок, переглядів літератури. У підготовці до них радимо використовувати не лише цьогорічне видання, але й випуски попередніх років, а також інші тематичні посібники із серії «Знатні люди Хмельниччини», що сприятиме повнішому висвітленню пов'язаних між собою подій.

Історичні та біографічні нариси, вміщені в посібнику, можна використовувати як довідковий матеріал. Списки літератури, наведені до них, варто звірити з наявним краєзнавчим фондом, а також із зведеною краєзнавчою картотекою ЦРБ. Описи видань, відсутніх у вашій бібліотеці, треба включити до зведеної краєзнавчої картотеки, зазначивши на картках, що ці видання знаходяться в обласній науковій бібліотеці ім. М. Островського. В разі потреби літературу або копії відповідних публікацій замовляйте, будь ласка, по МБА.

З метою подальшого поліпшення краєзнавчої роботи бібліотеки радимо створити робочу картотеку «Знаменні і пам'ятні дати району», яку поповнювати шляхом опрацювання краєзнавчої літератури, обласної та місцевої преси, тощо, включаючи не лише відомі дати, але й ті, які досі не відзначалися чи виявлені самостійно.

З метою підвищення інформаційного потенціалу по краєзнавству радимо створити «Банк даних Поділля», у якому на основі офіційних повідомлень та матеріалів місцевої періодики фіксувати ті події, які для сьогодення є знаменними, а згодом стануть і пам'ятними. Про структуру і методику ведення картотеки можна довідатись у відділі краєзнавчої літератури обласної наукової бібліотеки ім. М. Островського (280000, м. Хмельницький, вул. Театральна, 28; тел. 6-56-40).

На цю ж адресу просимо надсилати зауваження, поради та пропозиції щодо «Календаря знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини».

З М І С Т

Передмова	3
Знаменні та пам'ятні дати Хмельниччини на 1998 рік.....	4
70 років з часу виходу першого номера молодіжної газети «Ровесник»	19
80 років з часу виходу першого номера газети «Подільські вісті»	20
80 років від дня народження В. Д. Булаєнка	21
165 років від дня народження В. І. Заремби	24
110 років від дня народження К. П. Білоогого	25
170 років від дня народження М. А. Завадського	26
350 років Пилявецької битви	27
200 років з часу заснування театру на Поділлі	29
Поради бібліотекарям	31